

VOORBEREIDING

Kopieer voor alle leerlingen de bijhorende gedichten. Laat ze voorafgaand aan de les door de leerlingen lezen en vraag hen de auteurs op internet te googlen om iets over ze te weten te komen.

LEZEN

Tijdens de les wordt elk gedicht vervolgens door verschillende leerlingen voorgelezen. Door de verschillende wijzen van voorlezen komen vaak al verschillen in de interpretatie en interpretatieproblemen aan het licht. Bovendien is het herhaald horen van een gedicht de beste kennismaking ermee. Loop zo nodig met de klas de onbekende woorden in de gedichten na. Moedig leerlingen aan om vragen te stellen over wat ze niet begrijpen.

VRAGEN

Vraag aan de leerlingen welk van de gelezen gedichten ze het mooist of boeiendst vinden en waarom. Laat ze er onderling over in discussie gaan. Behandel vervolgens de vragen die specifiek met het gedicht te maken hebben. Vraag de leerlingen daarna of ze naar aanleiding van deze 'nadere studie' nieuwe dingen in de gedichten

hebben ontdekt. En vraag ook of ze nog steeds hetzelfde gedicht het meest geslaagd vinden. Misschien zijn er nu nieuwe argumenten? Zijn er tegenstanders van een bepaald gedicht die nu voorstanders zijn geworden? Is dat het geval, dan is het leuk om daarop in te gaan. Kunnen ze vertellen waarom ze van mening zijn veranderd?

GEDICHTEN

De ervaring van het lesgeven in het deeltijds kunstonderwijs leert dat sommige jongeren op de middelbare school eerder een vrees voor poëzie ontwikkelen. Dat heeft soms met de moeilijkheidsgraad van de aangeboden gedichten te maken, of met de eerder academische benadering er van. In Prioritijd wordt daarom in de eerste plaats gekozen voor toegankelijke woorden, en zo ook in de kleine selectie op de volgende bladzijden. Enkele gedichten en liedjesteksten rond het thema "tijd" (maar niet noodzakelijk terug te vinden in de voorstelling zelf): Als ik bedenk (Millay/De Coninck), Oud (Jeroen van Merwijk), De Tijd (Liselore Gerritsen), Tijd (Rutger Kopland) en Twijfelried (Joke van Leeuwen). Aansluitend ook enkele vragen, die de leerlingen kunnen prikkelen om zich te verdiepen in de tekst en het onderwerp.

*De tijd kwam binnen.
O die van de seconden, de bemoeizieke,
de slonzige...
die van geen weggaan wil weten...
die nooit tussen regels kan lezen...
Hij leunde langzaam op mijn tafel.
ging ongeraagd een brief verklaren.
'Hebt u een rode pen voor mij?' vroeg ik.
Maar de tijd had alleen een laken, wit
en niet voor tranen. . .*

Toon Tellegen

Wie leest, belandt in een andere tijd.

1

Als ik bedenk hoe Tijd een kind leert te vergeten
wie hij was en waar vandaan,
en hem de weg, de eenzame, leert gaan
van dingen namen geven, vragen stellen en het niet
meer weten

Als ik bedenk hoe weinig er beklijft
en hoe je na veel vragen niets meer vraagt
en hoe je na veel klagen niet meer klaagt
en hoe verandering het enige is wat blijft

Dan vrees ik evenmin de eerste platte schoen,
de eerste bruine vlekken op mijn hand, de rimpels in
mijn kont,
de eerste wandelstok, de eerste zoen

Nu op mijn voorhoofd, vroeger op mijn mond
Als Tijd dit alles kan, mag ik ook vragen
dat hij mijn angsten maakt tot iets wat ik kan dragen

(E.S.V. Millay vertaling H.De Coninck)

2

Niet alle oud is even zeer
De klei waarmee men huizen bouwt
Was in het Pleistoceen nog hout
Dat is pas oud

Niets wat de mensheid heeft gemaakt is oud
Geen brug is oud, geen kerk is oud
Niets is een kwart zo oud als goud
Goud is pas oud

Geen boek, geen schilderij is oud
Geen alleroudste mens is oud
Het water en het zout zijn oud
De zee is oud

De weg naar Rome is niet oud
Geen stad, geen platteland is oud
De lucht is oud, het regenwoud
Het regenwoud is oud

Pas als wij water zijn en zout

En lucht en goud en regenwoud
De klei waarvan men huizen bouwt
Dan zijn wij oud

(Jeroen van Merwijk - liedjestekst)

3

de tijd gaat voorbij met zien en met horen
de tijd gaat voorbij met honger en dorst
de tijd gaat voorbij tussen dood en geboren
van bloesem naar koren
verbruikt of vermorst

de tijd gaat voorbij met wikken en wegen
van het voor en het tegen, gaat de tijd voorbij
de tijd gaat voorbij met het zoeken naar wegen
vergeet je te leven
en de tijd gaat voorbij

de tijd gaat voorbij in een schelp aan je oren
hoor je het ruisen: de tijd gaat voorbij
de tijd gaat voorbij, de tijd gaat verloren
de tijd trekt zijn sporen
in jou en in mij

de tijd gaat voorbij met passen en meten
met kansen berekenen voor een langer bestaan
de tijd gaat voorbij, je zou moeten weten
dat je de tijd moet vergeten
om de tijd te verslaan

(Liselore Gerritsen -
liedjestekst)

4

Tijd - het is vreemd,
het is vreemd mooi
ook
nooit te zullen weten wat het is

en toch, hoeveel van wat er in ons leeft is ouder
dan wij, hoeveel daarvan zal ons overleven

zoals een pasgeboren kind kijkt alsof het kijkt
naar iets in zichzelf, iets ziet daar
wat het meekreeg

zoals Rembrandt kijkt op de laatste portretten
van zichzelf alsof hij ziet waar hij heengaat
een verte voorbij onze ogen

het is vreemd maar ook vreemd mooi te bedenken
dat ooit niemand meer zal weten
dat we hebben geleefd

te bedenken hoe nu we leven, hoe hier
maar ook hoe niets ons leven zou zijn zonder
de echo's van de onbekende diepten in ons hoofd

niet de tijd gaat voorbij, maar jij, en ik
buiten onze gedachten is geen tijd

we stonden deze zomer op de rand van een dal
om ons heen alleen wind

(Rutger Kopland)

5

Doe ik wat ik kan?
Kan ik wat ik doe?
Denk ik: kan ik wat ik doe dan voel ik mij zo moe.
Moet ik wat ik denk?

Denk ik dat ik moet?
Moet ik wat ik wil en doe ik wat ik moet wel goed?
Zeg ik wat ik wil?
Wou ik wat ik zei?
Wou ik ook bij jou wat jij zei dat je wou bij mij?
Hou ik dan van jou?
Wou je dat ik zou?
Weet ik dat ik zei dat ik het zou wanneer ik wou?
Weet ik wat ik ben?
Ben ik wat ik weet?
Weet ik wat ik ken en wat ik kon als ik dat deed?
Mag ik wat ik wil?
Wil ik wat ik mag?
Dacht ik wat ik wou en wat ik mocht dat ik dat zag?
Weet ik wat ik zie?
Zie ik wat ik zul?
Zul ik wat ik kunnen zou en weet ik dat ik lul?
Wul ik wat ik kou?
Kauw ik wat ik eet?
Weet ik wat ik at en deed ik dat als ik dat deed?
Voel ik wat ik heb?
Hoel ik wat ik veb?
Zoel ik wat ik doe wanneer ik dee dat ik het deb?
Zoals ik dat zei
zeik ik dat weer zo.
Wul ik dat ik kon dat ik zol donken wat ik ko!
Ho...

(Joke van Leeuwen)

Erik Burke vertelt over de tijd die niet tikt maar telt.

1

Edna St. Vincent Millay (1892-1950) was een Amerikaanse dichteres en toneelschrijfster. Ze werd de eerste vrouw die een prestigieuze Pulitzerprijs kreeg voor haar poëzie. Ook berucht omwille van haar onconventionele bohemien levensstijl en vele liefdesaffaires.

- ★ Waarom wordt tijd in dit gedicht met een hoofdletter geschreven?
- ★ De dichteres heeft het over de eenzame weg, die de Tijd ons leert gaan. Welke weg bedoelt zij?
- ★ Is de dichteres op het moment dat zij dit schrijft een jonge vrouw of eerder oud? Waaruit kun je dit afleiden?
- ★ Kijkt de dichteres uit naar haar oude dag?
- ★ Wat zijn de vooruitzichten van het ouder worden, volgens de dichteres?
- ★ Waarom denkt zij dat de Tijd haar angsten lichter kan maken?
- ★ Vind je dit een hoopvol gedicht, of eerder deprimerend? Wat vertelt het over de levensvisie van de dichteres?

2

Jeroen van Merwijk (1955) is een Nederlandse cabaretier, kunstschilder en liedjesschrijver.

- ★ Waarom vindt de dichter klei oud?
- ★ Worden mensen oud, volgens de dichter? Hoe verklaart hij dit?
- ★ Wanneer zullen wij oud worden?
- ★ Vergelijk het standpunt van deze dichter met dat van Millay. Welke visie verkies je en waarom?

3

Liselore Gerritsen (1937) is cabaretière, zangeres, componiste, tekstschrijfster en auteur. Ze start in 1964 samen met o.a. Paul van Vliet cabaret PePijn. Daarna treedt ze solo op met grotendeels eigen poëtisch werk.

- ★ Er staan geen leestekens in deze tekst. Breng ze naar keuze zelf aan, zodat het hardop lezen van de tekst gemakkelijker wordt.
- ★ Het zinnetje “de tijd gaat voorbij” wordt obsessieel vaak herhaald. Waarom doet de dichteres dit?
- ★ Kun je zelf enkele voorbeelden bedenken die in je persoonlijke leven illustreren dat de tijd voorbij gaat?

- ★ Lijkt de dichteres gelukkig met het voorbijgaan van de tijd? Waaruit leid je dit af?

4

Rutger Kopland (1934) is het pseudoniem van de Nederlandse dichter en schrijver Rutger (Rudi) P. Hendrik van den Hoofdakker. Van beroep is hij psychiater, maar hij werd een van de populairste dichters van Nederland. Vertalingen van zijn werk verschenen in het Frans, Duits en Engels. Rutger Kopland werd verkozen tot Dichter des Vaderlands maar hij liet die eer aan zich voorbijgaan.

- ★ Maakt de tijd deze dichter zenuwachtig?
- ★ Ervaart de dichter de tijd als iets wat begint en eindigt of eerder als een cyclus die nooit ophoudt? Waaruit zou je dit kunnen afleiden?
- ★ De dichter voelt zich deel van een groter geheel, welke woorden stralen dat gevoel uit?
- ★ Wat zou de bedoeling kunnen zijn van de laatste woorden in het gedicht?

5

Joke van Leeuwen (1950) schrijft gedichten en verhalen die ze meestal zelf illustreert. Zowel haar boeken als haar tekeningen werden vele malen bekroond, onder andere in 2000 met de belangrijke Theo Thijssen prijs.

- ★ Er zit een opvallende regelmaat in dit gedicht. De dichteres heeft het knap in elkaar gezet. Hoe heeft ze dat aangepakt?
- ★ Welke vragen stel je jezelf ook wel eens?
- ★ Welke vragen vind je het moeilijkst?
- ★ Op een gegeven moment begint de taal van het gedicht eigenaardig te worden. Waar gebeurt dat en hoe zou dat komen?
- ★ Waarom eindigt het gedicht met ‘Ho...’?
- ★ ‘Twijfelielied’ heeft een prachtig en snel ritme. Zoek eens uit welke lettergrepen de klemtoon krijgen,
- ★ zet daar een accent op en lees het gedicht zo vlot en ritmisch mogelijk voor.
- ★ Hoe ervaar je de tijd, wanneer je deze tekst leest? Kun je zelf omstandigheden bedenken waarin jij je ook zo gevoeld hebt?

Elk mensenleven is een reis en reizen is een kunst...

LEZEN EN BESPREKEN

Ons leeftempo wordt krankzinnig snel. Er rest ons geen tijd meer om te eten, vrijen en slapen, zo leert een recent Brits onderzoek. Rest ons geen tijd? Of willen wij daar geen tijd meer voor uittrekken? We doen minder dan 15 minuten over het avondeten, 1 op 6 is klaar met seks binnen de 6 minuten.

Dankzij de moderne technologie realiseren we nu in enkele seconden waar mensen vroeger maanden over deden. We hebben de TGV en de gsm, speed dating en night shops, fast food, straalmotoren, iPods en ringtones. En toch is het zo dat wij, die sneller kunnen handelen, leren, reizen en produceren, méér haast hebben dan ooit tevoren. Meer tijd tekort komen dan alle trager levende mensen voor ons.

We willen dan ook zoveel. Kijk er de reclame maar eens op na. We kopen dingen die we eigenlijk niet nodig hebben met geld dat we niet bezitten om indruk te maken op mensen die we niet graag zien. De 24-uren economie leeft van het voortdurend creëren van voorheen niet bestaande (schijn)behoeften.

Vrije tijd staat steeds vaker synoniem met het najagen van de illusie van ontstressen wat dan weer de illusie wakker houdt dat dat geluk is. Terwijl het geluk misschien wel gewoon voor het rapen ligt. Elke dag. Tussen vier muren. Of op het werk...

DEBAT

Jong staat voor al wat dynamisch, snel en flitsend is. Zoek enkele voorbeelden in de media om dit te illustreren. Staat traag dan gelijk aan oud? Bedachtzaam gelijk aan versleten? Langzaam gelijk aan afgedaan? Stof voor een debat tussen snel en langzaam!

HOE?

Wat zijn de voordelen van onze moderne technologie? Hoe zou het zijn zonder? Een groep zoekt naar voordelen van het snelle leven. Hoe deden onze (voor)ouders het? Op welke manier kan je trager leven? Een groep zoekt naar de voordelen van onthaasten. De leerlingen leren met gebruik van gegronde argumenten hun standpunt verdedigen. Waak er over dat ze respect tonen voor elkaars mening. Er hoeft geen winnaar te zijn, wellicht moeten net snel en traag elkaar leren aanvaarden...

GENIETEN

Bij gebrek aan tijd kan je er ook gewoon een klasgesprek van maken. Wat is genieten? Wanneer kun je genieten, en waarvan? Vind je van jezelf dat je eerder snel bent of traag? En wat vinden andere mensen daar van? Heb je het gevoel dat je soms te snel moet zijn? Waarom? Ook hier zijn er geen goede of foute antwoorden en waak je over respect voor ieders mening. Het is een aftasten van waarden...

Wie veel wil zien op korte tijd, ziet niets meer: alle dingen die te vlug bekeken worden beginnen op elkaar te lijken. Ze vervagen, zoals de struiken langs een sneltrein versmelten tot de eentonigheid van een groene streep. Wie snel leeft, leeft helemaal niet. Hij verslindt het leven wel, maar het leven verrijkt hem niet.

Ernst Jinger

Poëzie in de krant, op foto's, in de klas...

Nederlands, Project algemene vorming, Muzisch-creatieve vorming

ZELF SCHRIJVEN

Er zijn allerlei manieren om leerlingen op weg te helpen bij het schrijven van een gedicht. Je kunt ze vragen om een lijstje te maken van minstens 20 woorden die spontaan opkomen wanneer ze aan "TIJD" denken. Vervolgens schrijven ze een gedicht waarin minstens 5 van die woorden voorkomen.

Of je verzamelt foto's die op één of andere manier iets met de tijd te maken hebben en je vraagt de leerlingen om op een foto naar keuze 1 detail te kiezen dat zij frappant vinden. Volgens het spel van associatie maken ze vervolgens een lijst van 20 woorden op, die ze met dit specifieke detail associëren. Die woorden proberen ze vervolgens in een gedicht te verpakken. Gedichten en foto's kunnen samen tentoongesteld worden. Beperkingen geven vaak meer structuur en helpen dus bij het maken van het gedicht: je kan ze verplichten om te rijmen, je kunt voorstellen dat alles dient te rijmen op -ijd, je kan afspreken dat het gedicht maar 5 regels kan tellen, enzovoort...

COLLAGE

Naast de poëzie op het witte papier, in een fraaie bundel, is er de poëzie die er altijd is, op alle dagen van het jaar, en overal te vinden: in reclamespotjes, in strips, in het stadion, op radio en TV en in de bioscoop, op straat en in het park, in het bos en aan het strand – en ook heel vaak in de krant. Laat de leerlingen woorden of zinnen uit enkele kranten of tijdschriften knippen. Die woorden kleven ze in een welbepaalde volgorde op een karton, er kunnen ook afbeeldingen bij, het geheel vormt een gedicht dat iets met de tijd te maken heeft. Het hoeft niet te rijmen.

SNUFFELUUR

Leg veel bundels en bloemlezingen ter inzage (in de bibliotheek vind je beslist een aardige collectie). Laat de leerlingen grasduinen met als opdracht: vind een gedicht dat volgens jou iets met de tijd te maken heeft. De gedichten worden voorgelezen en de keuze verdedigd. Er kan een top 10 gemaakt worden.

GELEGENHEIDSGEDICHTEN

Gelegenheidsgedichten worden gemaakt voor een specifieke tijd: een begrafenis, een verjaardag, Sinterklaas, Nieuwjaar, een geboorte enzovoort. Het internet biedt een schat aan gelegenheidsgedichten, van wisselende kwaliteit. Laat de leerlingen op het net op zoek gaan naar het leukste verjaardagsgedicht, het meest ontroerende begrafenisgedicht, het beste gedicht voor een huwelijk, enzovoort. Introduceer een spelelement doordat de gekozen gedichten achteraf passend moeten worden voorgelezen. De leerlingen kiezen de favorieten.

PORTRETTE

Verzamel foto's van allerlei mensen (zoek zowel variatie in cultuur, als leeftijd en geslacht). De leerlingen kiezen in groepjes een portret en fantaseren hoe deze persoon zijn of haar tijd doorbrengt. Het resultaat van hun gezamenlijke brainstorming gieten ze in een gedicht. Eerst wordt het gedicht gelezen en dan wordt de foto getoond.

EIGEN TIJD

De leerlingen bedenken wat de drukste dag is die ze ooit hebben meegemaakt. Ze maken een lijstje van alles wat ze die dag gedaan hebben. Of omgekeerd, wat is de rustigste dag die ze ooit hebben doorgemaakt. Wat hebben ze die dag gedaan? Moedig ze aan om zo volledig mogelijk te zijn, en niets te vergeten. Het lijstje moeten ze vervolgens op rijm proberen te zetten, of ze geven er een andere poëtische vorm aan. De gedichten worden aan de klas voorgesteld. Wie kan de drukste dag presenteren?

Hoe beoordeel je een theatervoorstelling?

Na het bezoeken van een voorstelling of evenement is het schrijven van een recensie een goede oefening in het reflecteren over kunst. Daarbij oefenen leerlingen ook meteen hun schrijfvaardigheid.

FEITELIJKE GEGEVENS

Wie is de regisseur, wie spelen de hoofdrol, wie is de auteur, waar heeft de recensent het stuk gezien? Waar is het nog te zien?

SAMENVATTING

Samenvatting van het verhaal.

ANALYSE

Hoe zit de voorstelling in elkaar? Wat is het doel van de schrijver, speler?

BEOORDELING

Wat vindt je als recensent goed en slecht en vooral: waarom?

RECENSIE LEZEN

Recensies bevatten dus meestal vier soorten informatie: feitelijke gegevens, een samenvatting (zonder teveel te verklappen), een analyse en een beoordeling. De theaterrecensent wil de lezers genoeg informatie geven om zelf te bepalen of zij naar een voorstelling willen gaan. De interesse voor de recensie wordt bij de lezer gewekt met de kop en de eerste zin van de recensie. Meestal staat de beoordeling pas aan het einde, maar soms is halverwege al duidelijk wat de recensent van het stuk vond.

OPDRACHT

a. Kies een recensie uit een dagblad. Noteer naam en datum van de krant en naam van de recensent

b. Onderstreep met verschillende kleuren de verschillende soorten informatie: met rood de feitelijke gegevens, met groen de samenvatting, met blauw de analyse en de beoordeling met geel.

RECENSIE SCHRIJVEN

Een aantal tips waar een recensent op kan letten bij het beoordelen van een theatervoorstelling.

Wat voor emoties riep de voorstelling op?

Wat kan de intentie van de maker geweest zijn, en is hij hierin geslaagd? Was de acteur tekstvast, had hij er plezier in en heeft hij talent? Kon je geloven in wat vertelt werd?

Werden er actuele thema's behandeld? Was er sprake van decor en/of kostuums?

Werd daar iets speciaals mee aangevangen?

Zijn er andere criteria die jij belangrijk

vindt bij het beleven van een

theatervoorstelling? In welke volgorde

plaats jij je eigen criteria en in welke mate

heb je ze in de geziene voorstelling teruggevonden?

OPGELET

De uitdaging van een recensie is dat je wel je eigen mening geeft, maar ook niet al te stellig moet zijn. Wat jij erg slecht vindt, kan een lezer juist waarderen. Het is dus beter om wat neutraler te zijn dan om een voorstelling helemaal de grond in te boren. Maar het is ook weer niet de bedoeling dat je reclame gaat maken voor de voorstelling als je hem super vond. Probeer de voorstelling dus met een neutrale blik te bekijken. Het helpt ook zeker om jouw oordeel te vergelijken met anderen door even na te praten.

*Een criticus is
een man wiens
horloge vijf
minuten
voorgaat op de
horloges van
andere mensen.*

Het is nog vroeg. Laat ons nog wat blijven zitten en elkaar verhalen vertellen...

Spreek- en luistervaardigheid, expressie, vertrouwen

DE ZIN VAN VERTELEN

Vertellen als ongedwongen vorm van spreekvaardigheid doorbreekt het ratelen, herstelt het luisteren, kweekt aandacht en leert om te gaan met gezonde spanning, en met contact zonder tussenkomst van papier of apparatuur. Door te vertellen zetten we de tijd even naar onze hand. De verteller bepaalt het ritme. De klank van een stem, de keuze van een beeld, een aarzeling, gebaar en expressie vertellen evenveel als de inhoud van de woorden.

HOE?

Let er op dat dit niet zo maar een spreekbeurt wordt. Zorg zeker voor een ontspannen sfeer: een vertelkring, eventueel op de grond (waarom niet buiten bij mooi weer, onder een boom)? Het gaat in de eerste plaats om het plezier van spontaan

vertellen. Na elk verhaal geven alle luisteraars kort hun reactie en dan gaan we over naar het volgende verhaal. Het kan helpen om een spreekstoel te hebben. Wie er in gaat zitten, vertelt.

FOTO

Laat leerlingen hun oudste familiefoto meebrengen (of een kopie daarvan). In de klas wordt de verteller ogen en oren voor zijn luisteraars. Pas aan het eind van zijn of haar verhaal komt de foto op tafel. Hoe scherper de verteller het ziet, hoe levendiger zal zijn/haar verhaal worden. Moedig leerlingen aan om net voor die details te gaan die het verhaal kleuren, zonder al te breedvoerig te worden. Zo krijgen we beetje bij beetje een beeld van andere tijden...

HERINNERING

In plaats van een foto kan ook gekozen worden voor een persoon die in je leven van betekenis geweest is. Wat intrigeert je nog altijd aan hem of haar? Is het positief of negatief? Het hoeft geen persoon te zijn die je vereert. Als je denkt dat je niet kunt vertellen, schilder dan je portret met woorden. Je zult verrast zijn!

REIZEN IN DE TIJD

De mens als tijdreiziger, sinds mensenheugnis spreekt het idee tot de verbeelding en je vindt heel wat voorbeelden in literatuur en film. Droom eens even weg en stel je voor dat we in de klas een machine hadden om door de tijd te reizen. Waar wil je naar toe en waarom? Wat is daar te zien? Ben je er al geweest, beschrijf het ons! Wat voor mogelijkheden zou dit reizen door de tijd ons kunnen bieden? Wat zijn de gevaren?

LINKS & tips

PAGINA 18

Prioritijd
www.prioritijd.be

VertederDingen
www.vertederdingen.be

Stichting Lezen Vlaanderen
Focuspunt Jeugdliteratuur
www.stichtinglezen.be
www.villakakelbont.be

Poëziecentrum
www.poeziecentrum.be

Dicht/Vorm
www.dichtvorm.nl

Stichting Plint
www.plint.nl

MET DANK AAN

www.gedichtendag.org

& andere fijne bronnen

POËZIE OP MUZIEK

Gedichten kun je lezen – dat ligt voor de hand. Gedichten kun je ook zingen: er zijn veel gedichten op muziekgezet, vroeger al, maar de laatste tijd ook. Laat in de klas ook eens op muziek gezette poëzie horen. Trouwens, in de betere liedjesteksten schuilt ook heel wat poëzie. Laat leerlingen hun favoriete liedjestekst vertalen en/of voorlezen.

ILLUSTRATIES

Veel gedichten laten zich heel goed illustreren – of een beeld of een regel eruit kan getekend worden. Eventueel kan hiervoor samenwerking met de tekenleraar gezocht worden.

ZELF EEN BLOEMLEZING SAMENSTELLEN

Het is aardig om met de klas een bloemlezing samen te stellen. Deel onder de leerlingen veel dichtbundels en bloemlezingen uit en laat iedereen een of twee gedichten kiezen. Die worden gefotokopieerd en gebundeld zodat een eigen klassenbloemlezing ontstaat die in volgende lessen gebruikt kan worden.

KRANTENKOP

Zoek een rijm in een krantenkop, een reclamespot (Heerlijk Helder Heineken), een affiche, een opschrift. Of zoek in een krant twee rijmende koppen. En zoek tegelijk in een poëziebloemlezing een gedicht waarin een merknaam voorkomt – of een straatnaam.

FOTO

Laat leerlingen een gedicht zoeken over een landschap, een stad, een persoon of iets anders en vraag hun er een foto bij te maken. Daarbij is het belangrijk dat de sfeer op de foto aansluit bij die in het gedicht. In de klas of de school kan een expositie worden ingericht van de foto's en de gedichten.

AFFICHES

Laat leerlingen rijmprenten of affiches maken. Ze kiezen uit voorhanden zijnde bundels een gedicht, maken daar een passende illustratie bij of zoeken er geschikte afbeeldingen bij uit kranten of tijdschriften. Laat ze tekst en beeld combineren tot een aansprekende rijmprent. Een wand in de klas met zelfgemaakte rijmprenten kan de belangstelling voor gedichten een flinke impuls geven.